

PROTOKOLL

21.06.2019 nr 1

**„Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika
strateegiakava 2021-2027“ juhtkomisjoni I istung**

Algus kell 13.00, lõpp kell 16.10

Juhatas: Illar Lemetti

Protokollis: Vivia Aunapuu-Lents

Võtsid osa: Kerli Ats, Marko Gorban, Marina Kaas, Jaan Kallas, Triin Kallas (Valdek Haugase asendaja), Martti Kalvik, Toomas Kevvai, Katrin Kotkas (Andre Veskioja asendaja), Mart Kullamaa, Arpo Kullerkupp, Marku Lamp, Illar Lemetti, Aleksei Lotman, Kristel Maidre, Raili Mengel, Karin Mikk (Margit Egereri asendaja), Maris Mälzer, Sirli Pehme, Olavi Petron, Kaja Piirfeldt, Sirje Potisepp, Katrin Rannik, Madis Reinup (Raul Rosenbergi asendaja), Raimond Strastin, Sigmar Suu, Roomet Sõrmus, Tea Treufeldt (Kaire Ööbiku asendaja), Magnus Urb (Britt-Marena Tiikmaa asendaja)

Puudusid: Tanel-Taavi Bulitko, Margit Egerer (asendas Karin Mikk), Krista Habakukk, Valdek Haugas (asendas Triin Kallas), Anne Jürgenson, Jaanus Marrandi, Merit Mikk, Martin Minjajev, Raul Rosenberg (asendas Madis Reinup), Britt-Marena Tiikmaa (asendas Magnus Urb), Andre Veskioja (asendas Katrin Kotkas), Rando Värnik, Kaire Ööbik (asendas Tea Treufeldt)

Kutsutud: Eesti Aiandusliidust Triin Luksepp, Põllumajandusuuringute Keskusest Mati Mõtte, Maaeluministeeriumist Vivia Aunapuu-Lents, Jaanus Joasoo, Triin Kraav, Kaie Laaneväli-Vinokurov, Joosep Lukk, Reena Osolin, Reno Paju, Ove Pöder, Madis Pärtel, Paula Talijärv, Janeli Tikk

Päevakava:

- 13.00 – 13.10 Sissejuhatus ja päevakava tutvustus – Illar Lemetti
- 13.10 – 13.30 Juhtkomisjoni töökorra tutvustus – Vivia Aunapuu-Lents
- 13.30 – 14.00 ÜPP strateegiakava ülesehitus ja võimalused – Ove Pöder
- 14.00 – 15.50 Ülevaade ÜPP strateegiakava SWOT-analüüsi ning vajaduste kindlaksmääramise hetkeseisust – Kristel Maidre, Katrin Rannik, Olavi Petron
- 15.50 – 16.00 Kokkuvõte

Kõik istungi materjalid on leitavad: <https://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2021-2027-0>

1. Sissejuhatus ja päevakava tutvustus

Kuulati ÜPP strateegiakava juhtkomisjoni esimehe Illar Lemetti sissejuhatust ja päevakava tutvustust.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Illar Lemetti: Kas on ettepanekuid päevakava osas?
Ettepanekuid ei olnud.

2. Juhtkomisjoni töökorra tutvustus

Kuulati maaelupoliitika ja analüüsi osakonna majandus- ja keskkonnanalüüsi büroo peaspetsialisti Vivia Aunapuu-Lentsi ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Roomet Sõrmus: Töökorras on toodud 5 tööpäeva materjalide ettesaatmiseks juhtkomisjonile ning erandkorras on seda võimalik teha ka hiljem. Erandist kipub kujunema reegel. Siin võiks muuta, 5 tööpäeva on liiga lühike aeg.

Illar Lemetti: Sätestame pikema tähtaja - pakuks 7 tööpäeva ja mõtleme erandi üle.

Roomet Sõrmus: 7 tööpäeva, kuid erandina mitte hiljem kui 5 tööpäeva.

Marko Gorban: Oma sisemised kokkulepped oleme teinud suurema ajavaruga. Seepärast ka seekord saatsime materjalid kaks nädalat ette.

Roomet Sõrmus: See on väga positiivne. Tänu sellele ongi meil materjalid läbi töötatud.

Illar Lemetti: Käskkirjas muudame 7 tööpäeva ja kui on erandlikke asjaolusid, siis tuleb nendega paari päeva jooksul toime tulla.

Otsustati:

2.1 Muuta juhtkomisjoni käskkirja protseduurides materjalide edastamise 5 tööpäeva 7 tööpäevaks ning erandiks jääb 5 tööpäeva võimalus.

3. ÜPP strateegiakava ülesehitus ja võimalused

Kuulati maaelupoliitika ja analüüsi osakonna nõuniku Ove Põdra ettekannet.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Aleksei Lotman: Punkt 5 sekkumise kirjelduse juures öeldi, et see vastab praegusele MAKi meetmelehele. Ma olen seni mõistnud, et see hõlmab ka otsetoetusi, kas olen õigesti aru saanud?

Ove Põder: Jah, sisuliselt tuleb uuel perioodil ka otsetoetuste kohta koostada meetmeleht ja see läheb punkt 5 alla.

Aleksei Lotman: Kas otsetoetuste toetusõigusliku pinna tänasel viisil arvestamise (kus puudega alad ja maastikuelemendid ei ole toetusõiguslikud) juriidiline alus kaob ära või on kuskil peidetud kujul? Näiteks võimaluses kehtestada see delegeeritud aktiga.

Katrin Rannik: Toetusõigusliku maa definitsioon antakse suuresti ette, kuid osalt on ka liikmesriigi enda otsustada. Puude arvu osas on Euroopa Komisjon öelnud, et see on liikmesriigi otsustada. See milliseks see mõiste kujuneb ongi meie edasine töö.

Ove Põder: See on üks neid definitsioone, mille me peame omavahel Eestile sobilikuks kokku leppima ja ära kirjeldama ÜPP strateegiakavas.

Aleksei Lotman: Ega me ei kavatse inertsist jätkata seniste nõuetega, mis puudutab nii puude arvu, aga ka hekkide ja kraavide laiust?

Katrin Rannik: Üheltpoolt on stabiilsus oluline, aga kus on vaja tuleb muudatusi teha. Puude arvu osas pole ühtegi otsust veel tehtud.

Roomet Sõrmus: Kas erieesmärkide pealkirju oleks võimalik eestindada? Selline kantseliidi kasutamine viib meid inimestest kaugemale.

Illar Lemetti: Arvestame sellega.

Otsustati:

3.1 Juhtkomisjon võtab info ÜPP strateegiakava ülesehituse ja võimaluste kohta teadmiseks. Vaadatakse läbi sõnastused.

4. Ülevaade ÜPP strateegiakava SWOT-analüüsi ning vajaduste kindlaksmääramise hetkeseisust

Kuulati põllumajanduspoliitika osakonna juhataja Kristel Maidre ettekannet ÜPP strateegiakava erieesmärkide üks kuni kolm SWOT-analüüside ning vajaduste kindlaksmääramise hetkeseisu kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Illar Lemetti: Kirjalike ettepanekute tegemiseks on aega üks kuu.

Raimond Strastin: Erieesmärgi 2 SWOT-analüüsis on toodud liigne sõltuvus toetustest. Kas selle probleemi juurde tullakse hilisemas faasis? See on ohtlik tendents ja nõuaks tegevusi.

Roomet Sõrmus: Dokumendis on toodud palju siseriiklikke tegevusi. Millist rolli need täidavad? Erinevad siseriiklikud tegevused on väga ebahõltselt kajastatud. Diisliisoodustus võiks olla paremini lahti kirjutatud. Samas ei ole kajastatud ebasoodsate piirkondade toetust, mis on sissetuleku probleemide lahendamiseks. Palju on kattuvusi üheksa erieesmärgi all. Kas see on vajalik? Esimese punkti alt on puudu põllumajandussektori suur laenukoormus ja ohuna vähenev ligipääs kapitalile ja omafinantseerimisele ning finantsinstrumentide küsimused. Ühistegevuse all on samuti omakapitali finantseerimine puudu.

Olavi Petron: SWOT-analüüsi ning vajaduste kaardistamise faasis tuleb kõik vajadused ära kirjeldada. Meetmete valikul toome välja, milliseid probleeme me ÜPP strateegiakava kaudu lahendame. Oleme kirja pannud olulisema ja sellele peaks puuduoleva lisama.

Aleksei Lotman: Esimese ja teise erieesmärgiga ning pisut ka kolmandaga on väga tugevalt seotud see, et otsetoetusi makstakse rohu purustamise eest. Nii looduskaitsejad kui ka loomakasvatajad on selles väga pettunud. Millised on plaanid uueks perioodiks? Kolmanda erieesmärgiga seoses on kommentaar, et loomakasvatajatel on võimatu kodus tapetud looma müüa legaalselt. Saksamaal on see näiteks võimalik sama toiduhügieeni määrust teisti tõlgendades. Loomakasvatajatele oleks vajalik mobiilne tapamaja, mis liigub.

Katrin Rannik: Järgmises etapis peame põhisissetulekutoetuse kohta tegevused kindlaks määrama, kus saavad ka sotspartnerid kaasa rääkida.

Toomas Kevvai: Erieesmärgi pealkirjas võiks sõna „EL“ kaotada.

Roomet Sõrmus: Mõisted on väga olulised. Võiks need ära ühtlustada. Uuendustest ja digitaalsusest on räägitud, kuid terviklik digilahenduste kasutusele võtmine siit dokumendist välja ei tule. Teadmussiire ja teadmiste osa on oluline, kuid seda on ebaoproportsionaalselt palju.

Illar Lemetti: Vaatame selle üle. Suurandmete projektiga jätkame, kui on vaja, siis ka uuel perioodil.

Roomet Sõrmus: Meie kitsaskoht on selles, et me ei kasuta tehnoloogiaid tootmises piisavalt ära.

Toomas Kevvai: Huviga ootame põllumajandustootjate enda strateegiakava, et näha, millised on põllumajanduse konkreetsed huvid.

Jaan Kallas: Nii vähe kui meil praegu ühistuliste tegevuste kohustuslikkust on nõutud, on see siiski kuuel juhul seitsmest teeseldud ühistu. Ühistu on ainuke reaalne tegevusvorm, mille abiga Eesti põllumajandus jalad alla saab. Pindalatoetusi peaks saama ainult ühistus osalejad.

Illar Lemetti: Oleme ühistutega kohtunud ning arutanud, kuhu tuleks investeerida. Loodetavasti oleme sellest perioodist piisavalt õppinud.

Kuulati maakasutuspoliitika osakonna juhataja Katrin Ranniku ettekannet ÜPP strateegiakava erieesmärkide neli kuni kuus SWOT-analüüside ning vajaduste kindlaksmääramise hetkeseisu kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Katrin Rannik: Kattuvused on SWOT-analüüside ning vajaduste osas, kuna iga erieesmärgi juures on vaja katta kõik teemad.

Roomet Sõrmus: Kas SWOT-analüüside tabelid on ÜPP strateegiakava osa?

Olavi Petron: SWOT-analüüsid on esitatud lisas 2 pikalt lahti kirjutatuna (mitte tabelina).

Roomet Sõrmus: Teen ettepaneku, et tabelid SWOT-analüüsides oleks ÜPP strateegiakavas toodud.

Illar Lemetti: Kaalume, kuidas SWOT-analüüsi tabelleid ülevahtlikult ÜPP strateegiakavas kajastada.

Aleksei Lotman: Poollooduslikud kooslused võiks olla välja toodud kui kõige olulisem sekkumine, kuna see on elurikkuse juures kõige tähtsam praktika, mis meil on.

Katrin Rannik: Tekstis on toodud, lahendustes seda ei ole.

Aleksei Lotman: Üldse püsirohumaade säästlik kasutus karjamaadena on väga oluline. Karjatamisel ka otsetoetustele mõistlike nõuete panek on oluline, näiteks ÜPT juures. Kogu süsteem peaks loodusele, kariloomadele vastavat karjatamist soodustama. Poolloodulike koosluste kasutus soosib lisaks elurikkusele ka ressursitõhusust ja kliima jaoks soosib süsiniku säilitamist. Väga oluline on mahetoetus, õigesti rakendatuna nii erieesmärkide 5, 6 kui ka 4 juures. Väga hea, et on sees mullasüsinik ja kahepoolne reguleerimine. Mõnel juhul tuleks turvasmuldadel liikuda märgalaviljeluse juurde. Biogaasi osas on oluline, et jätkame sõnniku ja ka rohu põhiselt ja ei läheks spetsiaalsete kultuuride, näiteks maisi, kasvatamise teed. Küll aga tuleks laiendada loomakasvatuse baasilt biogaasi tootmist.

Katrin Rannik: Meil on võimalik kõiki keskkonnameetmeid planeerida ühiselt. Roheline arhitektuur on meie jaoks suur võimalus ja väljakutse.

Arpo Kullerkupp: Positiivne, et mets on eraldi välja toodud. Uuendamine on oluline, aga edasi ka hooldamine, eriti süsiniku sidumise aspektist. Ökosüsteemiteenustest räägitakse palju. Oluline, et neile tekiks turg ja väärtus, lisaks tavamõistes teenustele.

Katrin Rannik: Võtame arvesse.

Roomet Sõrmus: Saadame mitmeid sõnastuslikke ettepanekuid. Energia ise säästlik olla ei saa pigem peab olema energia tootmine säästlik. Kas saame öelda, et kliimamuutuste leevendamise seisukohast on meie tugevuseks ohtlike taimekahjustajate leviku ennetamine ja haiguskindlate sortide aretus? Tundub, et pigem on reaalsus see, et tootjad kasutavad välismaiseid sorte.

Andmed keskkonnasurve kohta on ebapiisavad ja teame seda. Kas andmed kliimamuutuste leevendamisele kaasa aitavad, selles ma nii kindel ei ole?

Katrin Rannik: Kliima teemas on koos nii leevendamine kui ka kohanemine.

Roomet Sõrmus: Toodud on, et toimub intensiivistumine ja investeeringud keskkonnahoidu on ebapiisavad. Varasem EMÜ uuring näitab, et intensiivistunud ettevõtjatel on pigem paremad ja keskkonnasõbralikumad tehnoloogiad, mida nad kasutavad. See ei tähenda et väljakutsed kliima kohustuste osas ei oleks suured, aga see lause annab pooliku tõe. Maaettevõtlike populaarsuse kasv on vastuolus teistes peatükkides toodud infoga. Toodud on, et kasvav ja ebahühtlane surve ressurssidele ja maakasutusele viib ressursside vähenemisele ja hindade tõusule. Ebahühtlaselt madal viib vastupidi hinnad alla. Kas on olemas uuring selle kohta, et muldade orgaanilise süsinikuvaru säilitamist soodustavate põllumajanduspraktikate levik on olnud ebapiisav? Väga paljud tootjad on liitunud keskkonnasõbralike meetmetega. Kas on võimalik veel pikem samm astuda?

Katrin Rannik: Kindlasti on võimalik. Mullatoetuse potentsiaalne pindala on vähemalt poole suurem. Näiteks turvasmuldi jätkuvalt haritakse. Toetusmeede ei ole olnud piisav, et neid harimisest välja saada.

Illar Lemetti: Tahame siia lisada ka lupjamise, mis muldade süsiniku siduvuse võimet oluliselt suurendab.

Roomet Sõrmus: Vajaduste all on täiesti puudu keskkonnasõbralike investeeringute soodustamine. 5. peatükis on prognoositud väetiste ja taimekaitsevahendite hinna võimalikku langust. 2005. aastast on hinnad tõusnud lineaarselt. Kas on oodata odavnemist?

Katrin Rannik: See on üks võimalik oht meile.

Illar Lemetti: Kindlasti see on arutelu objektiks.

Roomet Sõrmus: Teie näete taimekaitsevahendite surve kasvu. Kliimamuutuste teemaga seoses on hoopis vaja tagada tõhus taimekaitse.

Raimond Strastin: Toetan. Kui taimekaitsevahendite spekter on laiem, siis mitme vahendi jalajälg oleks suurem, kui ühe tõhusa taimekaitsevahendi kasutamine.

Katrin Rannik: See ei ole siis oht?

Roomet Sõrmus: Tuleks ümber sõnastada, et tootjaid suunata paremini ja keskkonnasõbralikumalt majandama ja kuidas aidata tootjatel väljakutsega toime tulla.

Sigmar Suu: Sama teema tuli välja taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava koostamisel. Siin ongi vastuolu, ühest küljest on vahendite kasutamine tõusujoones ja samal ajal kättesaadavate toodete arv väheneb. Vaatame teksti üle.

Roomet Sõrmus: Kuni 2016. aastani suurenes taimekaitsevahendite müük, viimased kaks aastat on vähenenud. On oluline märkida, et olukord, kus me ainult iga viie aasta tagant pestitsiidide kasutamist uurime on arusaamatu. Tuleks uurida täpsemalt mida, kus ja kui palju kasutatakse.

Toomas Kevvai: Taimekaitse osas tuleks rääkida madalam riskiga taimekaitsevahendite kättesaadavaks muutmisest.

Katrin Rannik: Nii nagu PÕKA on ÜPP strateegiakava koostamise aluseks, on aluseks ka Metsanduse arengukava. Metsandus on peamiselt 8 erieesmärgi all kajastatud. Tegeleme ÜPP strateegiakava raames ainult erametsadega. Sõltumata sellest, kas nad on suured või väikesed.

Toomas Kevvai: Tegelikult eelarve määramisel ei arvestata sellega, kui palju on liikmesriigis metsa. Liikmesriigil on võimalik omafinantseeringut alati suurendada.

Illar Lemetti: Need arutelud seisavad veel ees.

Marku Lamp: Toetan seda, et SWOT-analüüs oleks esitatud tabelina. Materjalides on palju asju kirjas. PÕKA oli aluseks, aga meilt lisandub kindlasti kliima, veekaitse, looduskaitse, poollooduslike koosluste ja metsandus teemades mõtteid juurde. Mis dokumenti kommenteerime?

Katrin Rannik: Wordi dokumenti ootame ettepanekuid.

Marku Lamp: Kui üks kuu on aega kommenteerimiseks, siis ei julge garanteerida, et kuu aja jooksul jõuame oma ettepanekud saata.

Illar Lemetti: Poole augustini võime teile anda ajalist pikendust. Põhilised ettepanekud peame kuu jooksul kokku saama, et sügiseks valdkondlike töögruppide aruteluks valmis olla.

Sirje Potisepp: Kui hakkame nende mahukate dokumentidega töötama, siis peaks kõik muudatused olema jälgitavad.

Illar Lemetti: Võtame arvesse.

Kuulati maaelupoliitika ja analüüsi osakonna juhataja Olavi Petroni ettekannet ÜPP strateegiakava erieesmärkide seitse kuni üheksa SWOT-analüüside ning vajaduste kindlaksmääramise hetkeseisu kohta.

Küsimused, vastused, sõnavõttud:

Kaja Piirfeldt: Noorte sektorisse toomise kõrval on hästi suur probleem ka noorte sektoris püsimine.

Roomet Sõrmus: Vajaduste alla peaks erieesmärgi seitse juures lisama eelnõustamise enne taotluse esitamist.

Olavi Petron: Nõuanne on läbivalt lisatud.

Roomet Sõrmus: Millised on plaanid, kuidas parandada noorte põllumajandustootjate juurdepääsu põllumajandusmaale?

Olavi Petron: Me saaksime toetada näiteks laenu maa ostmise tarbeks.

Aleksei Lotman: Üks lihtsamaid lahendusi on lõpetada purustamine. See ei ole maakasutus, mida noor eeldaks. Ligipääs maale suureneks kui lõppeks hekseldamise toetamine.

Raimond Strastin: Kas seoses vananemisega räägitakse ka noore vanusepiiri muutmisest?

Illar Lemetti: Täna on see piir 40 aastat. Milline on Teie ettepanek?

Kerli Ats: Eesti pensionisüsteem ei soosi põllumajandusest loobumist ja üle andmist. See on üks lisapõhjus miks on keskmine vanus põllumajandussektori nii kõrge. See peaks olema üks küsimus, kuidas toetada sektorist väljumist, et noored saaksid omakorda siseneda.

Jaan Kallas: Noorte meetmes sätestatud käibenõue on küllatki suur ja tuleb saavutada kiiresti. Noored ei saavuta seda. Seal loobuvad umbes kolmandik.

Raimond Strastin: Kutsun ülesse ministeeriumide vahelisele koostööle, et maapiirkondi säilitada ja arendada, et ei suletaks koole ja postkontoreid. Need tegevused ei toeta üksteist ja olukord on kohati kriitiline. See ei tohiks nii olla.

Marku Lamp: Metsa jäätmete kohta tähelepanek, minule teadaolevalt metsasaadusi ei jää järgi mitte üheski etapis. Ainuke küsimus täna on raie käigus ülejääva palgi ülemise osaga ei ole midagi teha, mis on paberipuu, sest Eestis ei ole puidu rafineerimise töötust.

Olavi Petron: Saatke meile selle kohta kommentaar palun.

Marina Kaas: Ettepanek erieesmärkide 7 ja 8 kohta, mis puudutab noorte meelitamist maaettevõtlusesse. Meil on põllumajanduse poolel hea praktika toetada põlvkondade vahetust. See on väga aktuaalne tegevus ja seda tasuks rakendada laiemalt ka muus maaettevõtluses. Paljud ettevõtted kaovad, sest ei ole kedagi, kes üle võtaks. Ettepanek on toetada põlvkonnavahetust ettevõtluses ja see vajadus on ohuna välja toodu. Erieesmärk 8 SWOT-analüüsis nõrkuste osas toodud „madal investeerimis ja arenemisvõimalus“ võiks lihtsamini sõnastada – „puudulik juurdepääs kapitalile“. Ettevõtjad ei ole krediitkõlblikud. Vajaduste poolel ei ole adresseeritud juurdepääs kapitalile. See on kõige suurem probleem. Vajaduste osas näeks finantsinstrumendi ja investeerimistoetuste põhiste meetmete rakendamist juurdepääsu parandamiseks kapitalile.

Madis Reinup: Toetan kapitali juurdepääsu küsimust. Võiks lõpetada maaettevõtluse mõiste kasutamise. See on ettevõtlus maapiirkonnas, mis on tavaline ettevõtlus. See on fundamentaalne küsimus.

Magnus Urb: Toetan Madise ettepanekut. Struktuurivahendite kontekstis räägime ettevõtlusest tervikuna või mingis piirkonnas, võiksime võtta ühtse lähenemise.

Roomet Sõrmus: Siin on toodud käibekapitali probleem, aga probleem on juurdepääs igasugusele kapitalile. Siin tuleb välja multifondide teema, millistest fondidest infrastruktuuri ja teisi probleeme lahendada hakatakse.

Illar Lemetti: Loodetavast protsessi käigus õnnestub ka teiste fondidega koostööd teha, et oleks selge, kust maapiirkondadele olulised meetmed rahastatakse.

Magnus Urb: Vajadused on suuresti universaalsed mitte maaeluministeeriumi spetsiifilised. Ministeeriumid peavad tegema koostööd. Kui oleme jõudnud täpsema plaanini, mis on läbiv rahastamisvajadus ja võimalused ja oleme jõudnud sekkumiseni, siis on ka struktuurivahenditest finantseerimine võimalik. Võib-olla rohkem kui käesoleval perioodil. Multifondide osas on Rahandusministeerium avatud. Enne peaksime rääkima sisu selgeks ja siis rakendamise võimalustest, et kuidas ja kelle kaudu. Siin on hästi oluline teiste sisuministeeriumide roll, näiteks Sotsiaalministeerium või Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Toomas Kevvai: Erieesmärk üheksa juures ei saa kuidagi nõustuda pestitsiidide vastutustundetu kasutamisega.

Sigmar Suu: See on vastutustundetu antibiootikumide kasutamine „koma“ pestitsiidide kasutamine.

Toomas Kevvai: Kas ARM tegevuskava on nõrkus?

Olavi Petron: Ei, see on viide.

Raimond Strastin: Oleme pigem esirinnas kui võrrelda teiste ELi riikidega.

Illar Lemetti: Vaatame selle üle.

Toomas Kevvai: Killustunud nõuandesüsteemi sõnastust täpsustame horisontaalselt teksti ühtlustamisel.

Sirje Potisepp: Esitan kommentaarid kirjalikult, kuid toon välja, et tõsta tarbijate teadlikkust mitte tervislikest toiduvalikutest, selle osas on igapäev väga erine arusaam, vaid tasakaalustatud toitumisest. See on väga põhimõtteline erinevus. Mida on mõeldud tervist toetavate tehnoloogiate all?

Toomas Kevvai: Ilmselt on mõeldud tervist toetavate toitumise tehnoloogiaid.

Arpo Kullerkupp: Võimaluste osas on toodu ökosüsteemiteenused, aga vajaduste osas võimalust seda ära kasutada ei ole. Ettepanek oleks lisada tegevusi, mis aitaks parandada ökosüsteemiteenuste kasutamist.

Roomet Sõrmus: Loomatervise ja taudi osas ei julgeks olla nii optimistlik, ettepanek natukene pehmenda sõnastust. Probleeme on siin küll. Sama juba välja toodud pestitsiidide statistika teema, mis viimastel aastatel on tegelikult langustrendis olnud. Räägitakse sellest, et karjapidajatel on teadmised karjatervise osas kehvad. Võiks nõustuda, aga kindlasti on ka riigi poolt tegevusi, mida saaks parandada. Selle võiks ka rohkem pildile tuua. On toodud, et tootjate soov rakendada kohustuslikest nõuetest suuremaid standardeid on väike. Kas see käib loomakasvatuse kohta? Taimekasvatuse osas oleme suhteliselt esirinnas ja rakendame väga laialt erinevaid keskkonnameetmeid.

Toomas Kevvai: ÜPP strateegiakavas tõepoolest ei ole PõKa. PõKas on rohkem toodud riigipoolne vaade. Järjest suurem on kohustus, et karjatervise eest vastutab loomapidaja ise ja selleks peaks oluliselt rohkem panustama teadmussiirdesse ja nõustamisse selles valdkonnas. Kui on teatud loomahaigused, mille osas kolmas riik nõuab seiret, aga EL ei nõua, siis oleks võimalik toetada põllumajandustootjaid tõrjeprogrammide rakendamisel. KSM ja mahe on täiendavate nõuetega kaetud, aga tahaksime täiendavaid karjatervisele suuantud sekkumisi.

Roomet Sõrmus: Toodud on, et loomakasvatavad kasutavad vastutustundetult antibiootikume, aga see läheb riikliku regulatsiooni valdkonda, et me lubame seda teha.

Toomas Kevvai: Tegelikult me AMR tegevuskavas näeme ette, et eraveterinaarid prooviks vähem kasutada kolmanda ja neljanda põlvkonna ravimeid. Päris ära keelamisega sektor ei nõustuks. Peame omama paremat ülevaadet, et veterinaarid ise võtaksid suurema vastutuse.

Sigmar Suu: Täpsustan taimekaitsevahendite kasutamise statistikat. Pikas perspektiivis on kasutamine suurenenud. Kogu üheksas erieesmärk on tarbija ootustest lähtuv.

Roomet Sõrmus: Tahame teksti täpsemaks, kuna see on riiklik dokument ja siin ei saa lubada laia üldistust.

Illar Lemetti: Vaatame selle üle.

Roomet Sõrmus: Tarbijate eelistused ja toiduohutus on selles dokumendis segane ja seda võiks paremini struktureerida. Maheda osas tuuakse välja, et peab vastama suuremale ootusele, ei saa aru, mida see tähendab. Teine pool on see, et kui mahetöötlemise mahud on väiksed, siis see on probleem miks valdkond ei arene. Ma arvan et see probleem on palju laiem ja seda võiks üle vaadata.

Aleksei Lotman: Kas meil on olemas pestitsiidide müügiandmed 2018. aasta kohta?

Roomet Sõrmus: 2018. aasta müügiandmed on väiksemad, kui 2017. aasta omad.

Aleksei Lotman: Kui on kaks aastat langust, siis tasub sõnastust korrigeerida.

Toomas Kevvai: Oleme teinud Statistikaametile ettepaneku, et hakataks igal aastal korjama taimekaitsevahendite kasutamise andmeid. Loodame, et selle saame. Küsimus on ka selles milliseid taimekaitsevahendeid kasutatakse. Makronäitaja ei ole alati kõige pädevam. Peame vaatama pikaajalist trendi.

Sirje Potisepp: Palun viidet uuringule, kus on toodud tarbija suurenenud ootus mahetoodete järele.

Illar Lemetti: Vaatame selle üle.

Otsustati:

4.1 Maaeluministerium täiendab istungil tehtud ettepanekutele vastavalt materjale. Sekretariaat saadab kirjalike ettepanekute saamiseks materjalid laiali. Kirjalikke kommentaare ootame kuu aja jooksul, st 1. augustiks.

Kokkuvõte

Maaeluministerium muudab juhtkomisjoni käskkirja protseduurides materjalide edastamise 5 tööpäeva 7 tööpäevaks ning erandiks jääb 5 tööpäeva võimalus.

Maaeluministerium täiendab istungil tehtud ettepanekutele vastavalt materjale. Sekretariaat saadab kirjalike ettepanekute saamiseks materjalid laiali. Kirjalikke kommentaare ootame kuu aja jooksul, st 1. augustiks. Kõik materjalid saavad olema koondatud Maaeluministeriumi kodulehele (<https://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-liidu-uhise-pollumajanduspoliitika-strateegiakava-2021-2027-0>).

Järgmine juhtkomisjoni istung on planeeritud sügisesse, siis järgneb sekkumiste väljatöötamine ja valdkondlikud töögrupid, kuhu ootame kõiki huvitatud organisatsioone osalema. Meie eesmärk on, et 2020. aasta lõpuks Vabariigi Valitsus kinnitaks ÜPP strateegiakava. Lisame juhtkomisjoni liikmetele orienteeruva ajakava.

ÜPP strateegiakava
üldine ajakava.docx

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler

Juhtkomisjoni esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Vivia Aunapuu-Lents

Protokollija

Maaelupoliitika ja analüüsi osakonna peaspetsialist

Juhtkomisjoni sekretariaat